

Sygn. akt IV U 653/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jacek Witkowski
Protokolant	sekr. sądowy Monika Świątek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 listopada 2017 r. w S.

odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 20 czerwca 2017 r. Nr (...)

w sprawie J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

***zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu J. K. prawo do emerytury od dnia (...)*roku.**

Sygn. akt IV U 653/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 czerwca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) odmówił J. K. prawa do emerytury wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił, iż do dnia 1 stycznia 1999 r. posiadał wymagany staż ubezpieczeniowy w wymiarze 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy nie zaliczył J. K. do stażu ubezpieczeniowego okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, tj. od 16 kwietnia 1973 r. do 25 października 1977 r., ponieważ w przedłożonej dokumentacji nie ma zaświadczenia potwierdzającego fakt, iż rodzice byli w powyższym czasie właścicielami gospodarstwa rolnego.

Odwołanie od tej decyzji złożył J. K. wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony zarzucił naruszenie przepisów ustawy z 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że w zakwestionowanym przez organ rentowy okresie łączył naukę w szkole ponadpodstawowej z kilkugodzinną

pracą w rodzinnym gospodarstwie rolnym. Gospodarstwo to było własnością będącego w podeszłym wieku dziadka ubezpieczonego, jednakże faktycznie w spornym okresie prowadziła je matka J. K..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na przepisy prawa i uzasadnienie zawarte w zaskarżonej decyzji. ZUS wskazał ponadto, iż w przedmiotowej sprawie nie ma zastosowania ustawa o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy, gdyż nie dotyczy ona stażu uprawniającego do nabycia prawa do emerytury.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczony J. K., urodzony (...), w dniu 22 marca 2017 r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury (k. 1-4 akt emerytalnych). W piśmie tym ubezpieczony wskazał, iż nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Ostatecznie, po dostarczeniu przez ubezpieczonego uzupełnionej dokumentacji i ponowieniu wniosku o przyznanie emerytury, organ rentowy ustalił, iż J. K. posiada na dzień 1 stycznia 1999 r. staż ubezpieczeniowy w wymiarze 21 lat, 1 miesiąca i 17 dni, z czego okresy składkowe wynoszą 20 lat, 9 miesięcy i 24 dni, a staż pracy w warunkach szczególnych to 18 lat, 10 miesięcy i 4 dni. Z uwagi na brak wymaganych ustawą 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych zaskarżoną decyzją z 20 czerwca 2017 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania emerytury (decyzja z 20 czerwca 2017 r. k. 46 akt emerytalnych).

Dziadek ubezpieczonego, J. P. (1), był właścicielem gospodarstwa rolnego o pow. 9,27 ha, położonego w miejscowości T. gmina G. (zaświadczenia wydane przez starostwo powiatowe w G. k. 12 i 40 akt emerytalnych). Ubezpieczony wraz z rodzicami był zameldowany oraz mieszkał na terenie tego gospodarstwa od 25 kwietnia 1957 r. (poświadczenie o adresach i okresach zameldowania k. 13 akt emerytalnych). J. P. (1) w spornym okresie był w podeszłym wieku (zmarł 3 kwietnia 1978 r. mając 90 lat- odpis skrócony aktu zgonu k. 10 akt sprawy). Dlatego też faktycznie gospodarstwo rolne prowadzone było przez rodziców ubezpieczonego, przy czym jego ojciec A. K., pracował zawodowo poza rolnictwem- na kolei. W 1975 r. ojciec ubezpieczonego uległ wypadkowi, w wyniku czego stracił rękę i nie był w stanie pracować w rolnictwie. W T. mieszkał również starszy o 2 lata brat ubezpieczonego, S. K., który po ukończeniu szkoły, od sierpnia 1972 r. podjął pracę w D. i nie pracował w rodzinnym gospodarstwie rolnym.

Rodzice ubezpieczonego zajmowali się uprawą zbóż i ziemniaków jak również prowadzili hodowlę inwentarza: 4-6 sztuk krów, ok. 15 sztuk trzody chlewnej oraz drobiu.

W latach 1972-1975 J. K. uczęszczał do (...) Szkoły Zawodowej w D.. Szkołę tę ubezpieczony ukończył 20 czerwca 1975 r. (świadcstwo szkolne k. 10 akt emerytalnych oraz zeznania ubezpieczonego k. 29v akt sprawy).

Podczas nauki w szkole ponadpodstawowej ubezpieczony łączył obowiązki szkolne wraz z pracą w rodzinnym gospodarstwie rolnym. J. K. codziennie dojeżdżał pociągiem z miejsca zamieszkania (do stacji kolejowej w R. miał ok. 800 m.) do szkoły w D. (stacja kolejowa była oddalona od szkoły ok. 300 m).

Ubezpieczony rozpoczynał lekcje o godz. 8.00 lub 10.00 i powracał do domu ok. godz. 13.00-14.00. Podróż pociągiem z domu do szkoły zajmowała J. K. w jedną stronę ok. 30 min.

Od dnia 16 kwietnia 1973 r., czyli od ukończenia przez ubezpieczonego 16.-tego roku życia do 20 czerwca 1975 r., tj. do dnia ukończenia szkoły ponadpodstawowej, J. K. codziennie świadczył pracę w gospodarstwie rolnym rodziców w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie. We wskazanym okresie do zadań ubezpieczonego należało wykonywanie prac związanych z obrządkiem zwierząt, tj. przygotowywanie i podanie paszy, parowanie ziemniaków, cięcie siewki, ścielenie zwierzętom, dbanie o ich czystość, wyrzucanie obornika oraz odstawianie mleka do mleczarni. Czynności te ubezpieczony wykonywał rano oraz, głównie, po powrocie ze szkoły. J. K. wykonywał również prace polowe tj. sianie zbóż, bronowanie, orka, żniwa, wywóz obornika. Tym samym w okresie sezonowych prac polowych wymiar pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym znacznie przekraczał 4 godziny.

Po ukończeniu szkoły, tj. od dnia 21 czerwca 1975 r., aż do rozpoczęcia zasadniczej służby wojskowej (co nastąpiło 25 października 1977 r.), ubezpieczony całymi dniami pracował w rodzinnym gospodarstwie rolnym wykonując powyżej opisane prace w rolnictwie (zeznania świadków: B. F. k. 30, S. U. k. 30, S. K. k. 30-30v, J. P. (2) k. 30v, zeznania ubezpieczonego k. 29-29v i 30v, zaświadczenie z Wojskowej Komendy Uzupełnień w G. dotyczące okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej k. 31 akt emerytalnych).

Odwołanie ubezpieczonego jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie. Na uwagę zasługuje jednak, iż trafnie organ rentowy podał, że w sprawie niniejszej nie będą miały zastosowania przepisy przywołanej przez ubezpieczonego ustawy z 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy. Prawo ubezpieczonego do tzw. wcześniejszej emerytury zależało od ustalenia, czy sporny okres należy potraktować jako okres składkowy na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie z tym przepisem, przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe, tj. przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Zaznaczyć należy, iż przy zaliczeniu okresu pracy w gospodarstwie rolnym nie jest konieczne, by gospodarstwo to należało do rodziców ubezpieczonego. Wystarczającym jest, by osoba ubiegająca się o zaliczenie okresu pracy w rolnictwie była domownikiem rolnika. W niniejszym postępowaniu taka sytuacja miała miejsce. Ubezpieczony mieszkał bowiem wraz z rodzicami faktycznie prowadzącymi gospodarstwo rolne oraz z dziadkiem, który formalnie był właścicielem tego gospodarstwa. Jak zaś stanowi art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t. j. Dz.U. z 2016 r. poz. 277), przez domownika należy rozumieć osobę bliską rolnikowi, która: ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie, stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

Zgodnie z wytycznymi doktryny i orzecznictwa, aby można było zaliczyć okres pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia traktując je jako okresy składkowe ubezpieczony musi wykazać, iż pracował w gospodarstwie rolnym co najmniej 4 godziny dziennie. W przedmiotowej sprawie zebrany w sprawie materiał dowodowy w postaci zeznań świadków: B. F., S. U., S. K., J. P. (2) oraz zeznań ubezpieczonego daje podstawy do zaliczenia J. K. do brakującego stażu ubezpieczeniowego (do wymaganych 25 lat wymienionemu brakowało 3 lat, 10 miesięcy i 13 dni) czasu pracy w rodzinnym gospodarstwie rolnym od 16 kwietnia 1973 r. do 24 października 1975 r. (okres ten wynosi 4 lata, 6 miesięcy i 8 dni). Zeznania wymienionych osób są spójne, logiczne oraz korespondują ze sobą. Stanowią miarodajny materiał dowodowy obdarzony przez Sąd wiarygodnością. Zaznaczyć należy, iż osoby te w spornym okresie mieszkały w T. i były naocznymi świadkami pracy ubezpieczonego w rolnictwie. Wymienione dowody pozwalają na przyjęcie, iż ubezpieczony po ukończeniu 16 roku życia, do ukończenia nauki w szkole podstawowej, codziennie dojeżdżał pociągiem do zasadniczej szkoły zawodowej w D. i codziennie przed zajęciami jak i po powrocie ze szkoły pomagał rodzicom we wszystkich pracach rolniczych wymienionych w stanie faktycznym, na które poświęcał co najmniej 4 godziny dziennie. Nie budzi wątpliwości Sądu, mając na uwadze sytuację w rodzinie K., iż ubezpieczony w znacznym stopniu obciążony był obowiązkami związanymi z utrzymaniem rodzinnego gospodarstwa rolnego. Dziadek ubezpieczonego miał bowiem w spornym okresie ok. 90 lat i nie był w stanie utrzymać gospodarstwa rolnego. Z kolei ojciec ubezpieczonego pracował na kolei, a od 1975 r., kiedy uległ wypadkowi i stracił rękę, nie był zdolny do pracy w rolnictwie. Mając na uwadze wielkość rodzinnego gospodarstwa (9,27 ha) jak i rozmiar prowadzonej w nim hodowli zwierząt stwierdzić należy, iż utrzymanie tego gospodarstwa wymagało dużego nakładu pracy. Należy również pamiętać, że w latach 70-tych XX wieku prace rolnicze były wykonywane ręcznie oraz prace polowe sprzętem konnym, co znacznie wydłużało czas wykonania poszczególnych prac rolniczych. W związku z tym stwierdzić należy, jak bezspornie wynika z zeznań świadków oraz ubezpieczonego, że praca J. K. w rodzinnym gospodarstwie rolnym miała charakter stały, codzienny i wykonywana była w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie, a po ukończeniu szkoły podstawowej, tj. po 20 czerwca 1975 r. wymiar tej pracy był jeszcze większy.

Podsumowując, stosownie do powyższych ustaleń, Sąd zaliczył J. K. do stażu ubezpieczeniowego okres od 16 kwietnia 1973 r. do 24 października 1977 r., co spowodowało, że ubezpieczony na datę 1 stycznia 1999 r. spełnia przesłankę 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

W tej sytuacji ubezpieczony spełnia wszystkie, wymienione w art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zw. z przepisami § 3 i § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze warunki do nabycia prawa do emerytury, tj. ukończył 60 lat życia, posiada 25 letni staż ubezpieczeniowy, w tym 15-letni staż pracy w warunkach szczególnych oraz nie był członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd uznał, że odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie i dlatego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał J. K. prawo do emerytury od dnia (...)r., tj. od dnia, w którym ukończył 60 lat życia.